

Överenskommelsen - Jägarnas Riksförbunds och Svenskt Skogsbruks gemensamma syn på klövvilt och skogsbruk

- *Alla klövviltstammar ska vara av hög kvalitet och i balans med fodertillgången.*
- *Klövvilttillgången måste anpassas över stora delar av Sverige, genom högre avskjutning utifrån lokala förhållanden.*
- *Mängden foder som är tillgängligt för viltet behöver öka inom många områden, i huvudsak genom att tallmarker föryngras med tall.*
- *Acceptabel viltskada i skogsbruket innebär att minst 7 av 10 tallstammar, i medeltal inom ett älgförvaltningsområde, ska vara oskadade av vilt när träden växer ur betesfarlig höjd, ca 5 m.*
- *RASE-arterna ska ges möjlighet att öka i antal som kan utvecklas till vuxna träd.*
- *Långa, allmänna jakttider utgör grunden i all viltförvaltning, men det kan i vissa fall finnas skäl att frånga den princip då uppföljning visar att det inte leder mot uppsatta mål.*
- *Klövviltförvaltningen ska genomsyras av enkla regler och utgå från lokala förhållanden.*

Bakgrund

Förvaltningen av klövvilt präglas av snabba förändringar, ökande viltskador och skarpa målkonflikter. Utvecklingen har lett till flera utredningar, flera regeringsuppdrag, ett nytt älgförvaltningssystem och kvantitativa mål för när klövviltstammarna kan anses vara i balans med fodertillgången. Trots allt bättre och mer vedertagen kunskap om hur vilt påverkar sina betesresurser och därmed hur vilt påverkar skogsbruk, lyckas inte förvaltningen minska viltskador och konflikter mer än i begränsade områden.

Syfte

De olika brukarna har nyckelroller i dagens viltförvaltning. En god dialog mellan brukarna och acceptans för deras olika intressen krävs för att möta de utmaningar som finns. Denna överenskommelse presenterar Jägarnas Riksförbunds och Svenskt Skogsbruks gemensamma syn på viltförvaltning och skogsbruk.

Grunden för dokumentet är respekt för värdet i viltet och landets jakttraditioner, respekt för äganderätten och respekt för värdet i skogsbruket. Detta dokument ska bidra till gemensamt arbete för livskraftiga viltstammar samt lönsamt skogsbruk.

Mål

Klövvilttillgången måste anpassas över stora delar av Sverige, genom högre avskjutning men ska utgå från lokala förhållanden. Därför ska jaktutövningen gynnas av enkla regler. Restriktioner och avskjutningsregler utan stöd i vetenskap som begränsar och gör jakten ineffektiv ska inte förekomma. På sikt kan klövvilttillgången åter ökas i de områden där träd och övrig vegetation har hunnit återhämta sig. Mängden foder som är tillgängligt för viltet bör ökas i stora delar av landet detta sker i huvudsak genom att tallmarker föryngras med

tall. Behovet av mer viltfoder varierar kraftigt över landet. Foderbrist råder främst där klövviltstammarna är för stora och ståndortsanpassningen i skogsbruket inte har lyckats.

Hög artrikedom av RASE, örter, bär och ris utgör en viktig resurs, både för viltet och biologisk mångfald. RASE-arterna ska ges möjlighet att öka och utvecklas till vuxna träd, som bidrar positivt både genom en ökad mängd viltfoder samt till den biologiska mångfalden.

Målformuleringen i riksdagsbeslutet om älgförvaltningen lyder: ". . skapa en älgstam av hög kvalitet i balans med betesresurserna ". Vår gemensamma uppfattning är att målformuleringen ska omfatta allt klövvilt.

Skogsbruket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har en gemensam uppfattning om acceptabel skada av vilt i skogsbruket. Jägarnas Riksförbund instämmer i detta och tydliggör att målet avser älgförvaltningsområde (ÄFO). I praktiken kan delar av ett ÄFO ha större skador eller mindre skador samtidigt som ÄFO:t i genomsnitt når målet. Acceptabel viltskada innebär att minst 7 av 10 tallstammar ska vara oskadade av vilt när träden växer ur betesfarlig höjd, ca 5 m. Organisationerna är överens om att den totala mängden klövvilt ska vara i balans med mängden tillgängligt foder.

Metoder

Målen nås genom att anpassa klövviltstammarna med jakt och genom god ståndortsanpassning – vilket innebär att markägarna föryngrar med tall på tallmark.

Vi når målen genom att gemensamt arbeta för förenklad jakt och förenklade regelverk. Vi ska skapa goda förutsättningar för att nå målen om acceptabla viltskador och klövviltstammar i god kondition. Samarbetet ska gälla alla nivåer i förvaltningen. Nationellt genom påverkan på centrala myndigheter, riksdag och regering. Regionalt i påverkan på länsstyrelser och genom arbete i ÄFO och älgskötselområden. Lokalt för jaktutövningen i jaktlagen. Långa, allmänna jakttider utgör grunden i all viltförvaltningen men vi ser skäl att frångå den principen i vissa fall. Inom ramen för dagens förvaltningssystem för älg och kronhjort bör avlysningsjakt vara normen. Brunstuppehåll i områden med septemberjakt på älg bör inte förekomma.

Till denna överenskommelse bifogas de gemensamma utgångspunkter som överenskommelsen grundas på i bilaga 1.


Solveig Larsson

Jägarnas Riksförbund


Per-Olof Wedin

Sveaskog Förvaltnings AB


Sven-Erik Hammar

LRF Skogsägarna


Märten Larsson

Skogsindustrierna

Bilaga 1

Utgångspunkter

Förutsättningen för framgångsrik viltförvaltning är att förvaltningen utgår från avvägningar mellan nyttjandet av vilt och mark, så att skogsbruk inte drabbas av oacceptabla viltskador samtidigt som jaktutövningen präglas av enkla regler och bra jakt.

Klövvilten kommer alltid att orsaka en viss mängd skador i skogsbruket (här avses älg, kronhjort, dovhjort, rådjur och vildsvin). Det är ofrånkomligt därför att markerna innehåller naturligt foder för klövvilten. Modernt skogsbruk ger mer viltfoder än skogsbruket i forna tider, och har starkt bidragit till de stora viltstammar vi har. Viltförvaltning handlar om rimliga avvägningar mellan de stora värdena i vilt och skog. Det är aldrig fråga om antingen eller – skogsbruk eller vilt och jakt.

Skogsbruk och viltförvaltning är långsiktiga. Det gäller dock olika tidsperspektiv för brukande av skog, jämfört med vilt. En skoglig omloppstid är ca 60 – 100 år, beroende på geografiskt läge och bonitet medan förändringar i viltstammarna kan göras på ca 3 – 5 år, beroende på viltart. Mycket av jaktens vanor och traditioner har rötter i början av 1900-talet. Samtidigt präglas de flesta nu aktiva jägare av uppfattningar om jakt och vilttillgång som kom av de så kallade älg- och rådjursexplosionerna på 80- respektive 90-talen. En liknande utveckling har vi sett när det gäller vildsvin, dov- och kronhjort.

Vilttillgången, för var och en av dessa arter, har varit eller är på vissa platser mycket större än vad hållbart skogsbruk tål. Tiden när de olika viltstammarna var som störst har till stor del format jägarnas uppfattning om vad som är ”bra jakt”. Vår gemensamma syn är att de sentida uppfattningar om vad som kommit att uppfattas som normala viltstammar har bidragit till konflikterna om viltskador i skog.

Vår uppfattning är att bra jakt bygger på balans mellan vilt- och fodertillgång. Jakt handlar inte bara om hur mycket vilt och skottillfällen som erbjuds, det är kvalitet på jaktupplevelser och viltets ”kvalité” som är intressant. Med viltets kvalitet avses bl.a. höga slaktvikter, troféer och god reproduktion. Vi är eniga om värdet av att bevara våra jakttraditioner, både för effektiv jakt och som en del av vår kultur. Traditionerna utvecklades under lång tid, när viltstammarna var mindre och jakten erbjöd färre skottillfällen. Ändå är det knappast någon som anser att älg- eller rådjursjakten under den tid när jakttraditionerna befästes var dålig. Det är ett gemensamt åtagande att många jägare, som är väl utbildade och motiverade för uppgiften, för jakttraditioner och kunnande vidare under jakt som är rolig och enkel.

Jaktutövningen ska underlättas. Det jaktliga regelverket behöver förenklas och de begränsningar som jägare lägger på sig själva bör minimeras. Det förutsätter att parterna inte fastnar i tankesätt som uppkom under exceptionella förhållanden, vare sig det gäller skogens tillstånd eller vilttillgång. För en konstruktiv samverkan måste skogsbruket få arbeta i sin omloppstid och viltförvaltningen i sin. Men det krävs anpassningar på båda sidor - nu. Effekterna av skogsbrukets åtgärder kommer att bli märkbar när det gäller viltfoder först om ett antal år. Medan förändringar i viltstammarna får genomslag relativt fort. Det tar några få år att reglera en viltstam, medan det tar flera gånger längre tid att öka fodermängden.